

TOIMITTAJALTA

Suu vetäytyy surunvoittoiseen hymyyn, kun lukee, mitä Ruusu-Risti-etuanti palauttajat merkitsevät palautuksen syyksi. Suurimmalla omantunnon rauhalla, viattomin elein he kirjoittavat etuantikortin takapuolelle: „ei ole tilattu“, „ei ole tilattukaan“, „en ole tilannut enkä huoli“, „en huoli“, „en välitä“, – aivankuin toimitus mitään ilmoittamatta, mitään kysymättä olisi tehnyt noin häpeämättömän hyökkäyksen toisten ihmisten kukkaroa kohti. Koska ei sovi ajatella, että palauttajat tahallaan tarkoittaisivat pahaa, täytyy vain nöyryytettynä tunnustaa itselleen, että nuo entiset tilaajat eivät ole aikakauskirjaa avanneet, ei ainakaan lukeneet. Sillä muuten he tietäisivät, että toimituksen silmällä katsoen he juuri ovat tilanneet lehden! Sentähden on heille etuanti lähetetty. Jos eivät halunneet tilata, olisivat vain kortilla ilmoittaneet siitä toimitukselle. Niin ovat monet tehneet, ja silloin olemme molemminpuolin tyytyväisiä. Olihan joulukuun Ruusu-Ristissä ensimmäisellä sivulla ilmoitus, että etuanti lähetetään kaikille niille, jotka eivät ennen määräpäivää peruutta tilaustaan.

Emme ole Suomessa vielä tottuneet kohteliaisuuden lakeihin. Tuottaahan etuantien lähetys toimitukselle sekä lisätyötä että lisämenoja, ja tahtoohan toimitus sillä tavalla palvella yleisöäkin, – ei se nyt vain omaa kukkaroaan ajattele. Sitäpaitsi tällainen menettely on käytännössä ulkomaillakin, eikä kukaan ajattele sitä rikokseksi tai hävyttömyydeksi. Jos edes palauttajat kirjoittaisivat takasivulle: „anteeksi huomaamattomuuteni, mutta en aikonut tilata“ tai jotain semmoista, tuntuisi se paljon inhimillisemmältä ja – aatteellisten asiain harrastajien kesken – veljellisemmältä. Eihän ketään pakoiteta tilaamaan, eikä mitään pahaa siinä ole, ettei halua enää tilaustaan jatkaa! Kysymys on vain tavoista.

Tällä en ole tahtonut sanoa, että olisin tyytymätön etuantilähetyksen tuloksiin. Kaukana siitä. Ilolla mainitsen, että suurin osa on rientänyt lunastamaan etuantinsa, ja että Ruusu-Ristillä nyt on jo enemmän tilaajia kuin viime vuonna. Sitäpaitsi olivat useimmat tilaajat jo ennen tammikuun numeron ilmestymistä uudistaneet tilauksensa, ja monet ystävät, jotka olivat luvanneet hankkia uusia tilaajia, olivat senkin sitoumuksensa kunnialla täyttäneet. Tunnen kuin Pehr Brahe muinoin, että olen „tyytyväinen kansaani“, ja haras toivoni on, että „kansa“ – tässä

tapauksessa Ruusu-Ristin rakkaat lukijat – puolestaan voisi olla tyytyväinen minuun.

Ehkä toivoni ei ole turha, koska olen saanut useita sekä suullisia että kirjallisia rohkaisuja. Eräs ystävä sanoi: „Ruusu-Risti tuntuu nyt niin kotoiselta. Ei tee mitään, että se on pieni, – vaikka mielellään lukisi enemmänkin tätä sorttia.“

Eräs toinen kirjoitti: Toivon sydämestäni, että Ruusu-Risti saisi yhä laajemman lukijapiirin ja että rakastettavalla toimittajalla riittäisi sitkeyttä ja toimintatarmoa vielä joku vuosi eteenpäin Ruusu-Ristiä „vaaliessa ja kasvattaessa“, sillä „ei ole ahdasta ain', niinkuin on nyt; Jupiter, hänpä antavi sateet ja tuulet, niinpä myös keväänkin.“

Kolmas kirjoitti: Viimeisessä Ruusu-Ristin numerossa oli, että tilaajat olivat lausuneet toivomuksenaan, että itse kirjoittaisitte mahdollisimman paljon. Yhdyn heihin ja toivotan hyvää jatkoa Ruusu-Risti-Katekismukselle sekä että Ruusu-Ristissä olisi aina pääkirjoitus Jeesuksen Kristuksen opista ja kirjoittaisitte sen itse. Sillä siitä vasta henki saa tyydytystä. Henkemme on tyytyväinen vasta silloin, kun se saa tietää ja noudattaa taivaallisen isämme tahtoa.

Neljäs kirjoitti: mitä sitte Ruusu-Ristin sisältöön muuten tulee, niin olen minäkin sitä mieltä, että Teidän omia kirjoituksianne ei siinä koskaan ole liiaksi . . . Minäkin olen erityisesti kaivannut Ruusu-Ristissä Helsingin luentojaanne. Olisin lukenut ne mielelläni siitä sanasta sanaan. Sillä tavalla olisi täältäkin saanut olla niissä mukana.

*

Helmikuun Ruusu-Ristissä julkaisin omalla luvallani erään A. P:n kirjeen, jossa kirjoittaja oli kosketellut mieltäkiinnittävää oikeinkirjoituskysymystä. En voinut samassa numerossa lausua mitään omia ajatuksiani, mutta tahdon tässä tuoda esille näkökantani muutamien vieraskielisten sanojen suhteen. Luultavasti olen nykyisten auktoriteetin mukaan väärässä, mutta minkä sille mahdan?

A. P. sanoo, että persoona ja persoonallinen on aina kirjoitettava kahdella o:lla. A. P. niinkään huomauttaa, että nykyään on suomessa ruvettu sekä puhe- että kirjakeielessä käyttämään latinalaisia muotoja meditatio, organisatio j. n. e.

Lukijani ovat voineet todeta, että minä itsepintaisesti aina olen kirjoittanut personallinen, ehkä personakin, yhdellä o:lla, että aina olen käyttänyt muotoja meditatsioni, organisatsioni j. n. e. Minkätähden?

Siitä yksinkertaisesta syystä, että minussa on enemmän gallialaista kuin latinalaista verta. Rakastan ranskalaista (italialaista, englantilaista) ääntämistapaa.

Mitä nyt sanaan persona tulee, on totta, että se on latinaa ja latinassa äännetään persoona (samoin italian kielessä); mutta jo sana personallinen on latinaksi personalis (italiaksi personale) ja äännetään lyhyellä o:lla (latinassa ehkä puolipitkällä). Ruotsin- ja saksankielet ovat omaksuneet tämän pitkän ääntämisen (person, personlig, Person, persönlich), mutta ranskan ja englanninkielet ovat lykanneet sen perin lyhyeksi. Ranskalainen kirjoittaa personne, personnel ja ääntää persónn(ö), personéll; englantilainen kirjoittaa person, personal ja ääntää pöösn, pöösnal, siis kerrassaan ilman o:ta. Miksemme siis suomenkielessä olisi oikeutetut valitsemaan jommankumman tahansa noista kirjoitus- ja ääntämistavoista?

Jos taas otamme esim. sanan meditatio (mietiskely), on totta, että latinalainen sen kirjoitti noin. Mutta hän äänti meditaatio tai ehkä meditaatio. Nykyajan kansoista italialaiset kirjoittavat meditazione ja ääntävät meditatsioone, ranskalaiset kirjoittavat méditation ja ääntävät meditaasiong (a on puolipitkä), englantilaiset kirjoittavat meditation ja ääntävät mediteishn, saksalaiset kirjoittavat Meditation ja ääntävät meditatsioon, ruotsalaiset kirjoittavat meditation ja ääntävät meditashuun (Suomessa: meditatshuun). Minkätähden emme saisi suomenkielessä omaksua italialaisen ts-äänteen ja ranskalais-englantilaisten tavalla jättää o:n lyhyeksi tai puolipitkäksi? Sillä tavalla tulee mielestäni sivistyneempi kaiku suomalaiseen ääntämiseen kuin jos sanoisi meditaatio tai vielä pahemmin meditatio.

Mutta: de gustibus non est disputandum. Sentähden olen mielelläni väärässäkin.

*

Aikamme asettaa niin suuria vaatimuksia itsekullekin paljaan toimeentulon suhteen, että olemme olojen pakosta enemmän kiinni materiassa eli aineessa kuin ennen. Saamme alituisen „valvoa ja rukoilla“, ettemme vaipuisi henkiseen uupumukseen tai välinpitämättömyyteen.

On niitä sentään idealistejakin keskuudessamme, jotka yhä uskovat henkisiin arvoihin ja ihmisen korkeaan kutsumukseen. Yksi semmoinen on rouva Vilhelmina Karjalainen Terijoella. Onhan hän dokumentoinut itsensä mediumiksi, joka on ollut tekemisissä vainajien kanssa henkimaaailmassa. Hänen kirjoituksensa „Kuollut ja kuitenkin elävä“ Tietäjässä 1915 kertoi tapauksesta, joka mieltäkiinnittävällä tavalla osoitti hänen vastaanottaneen tiedonantoja kuolleitten hengiltä. Hän ei kuitenkaan ole kehittänyt itsessään tätä mediumisuutta eikä asettanut sitä niin sanoaksemme yleisön palvelukseen, sillä hän sai jo aikoja sitten erikoisen käsityksen omasta tehtävästään ja kutsumuksestaan. Hän uskoo joidenkuiden henkiolentojen tahtovan, että hänen pitää kirjoittaa määrätynlaisia sanomia, tiedonantoja, neuvoja, ohjauksia ja ennustuksia ihmiskunnalle, ja hän on tässä uskossaan hyvin itsepintainen. Mikä sitten estää häntä niitä kirjoittamasta? Kummallinen päähänpisto tai hänen kannaltaan sanoen henkimääräys. Henget vaativat, että hänen tulee istua Viipurin vanhassa linnassa kirjoittamassa heidän sanelunsa mukaan, ja tässä tie nousee pystyyn, sillä Viipurin linna on lukittu. Se on vankila.

Rouva Karjalainen on koettanut eri keinoja päästäkseen Viipurin linnaan. Hän on kääntynyt maaherrain ja ministerien puoleen, ja viimeksi hän syyskuun 6 p:nä 1921 lähetti Suomen Tasavallan Presidentille anomuskirjelmän, jossa pyysi armahdusta kahdelle kapinavangille sillä ehdolla, että itse saisi istua Viipurin linnassa panttivankina ja sieltä kirjoittaa sanomalehtiin. Hänen anomuksensa hylättiin.

Nyt hän äsken kirjoitti minulle ja pyysi, että julkaisisin Ruusu-Ristissä hänen kirjeensä Presidentille. En näe olevan syytä julkaista anomusta, joka jo on asianomaisessa paikassa hylätty, mutta olen kuitenkin tahtonut tässä kertoa hänen pyrkimyksistään ja hänen uupumattomasta uskostaan. Hän on lujasti vakuutettu asiansa vakavuudesta, kirjoittaen minulle m. m.: „Yhteinen isänmaallisuus, yhteinen teosofinen aattemme, uskontomme, – koko maailma ja kaikki lähimmäisemme, – kaikki vaatii, että ne asiat olisi kirjoitettava. Suomea uhkaa vaara ellemme ryhdy toimenpiteisiin sen estämiseksi. Ettehän teosofisena henkilönä salline sitä. Varmaan te paremmissa olosuhteissanne ette voi nähdä sitä kurjuutta, toivottomuutta, mitä minä näen . . . kaukaa . . . hengen silmillä. – Mestari on lähellä, hän tarvitsee meidän fyysillistä apuamme, – minä näen Hänet, näen, näen, näen . . .“

Rouva Karjalainen on tietääkseni sydämellinen, vilpitön ja hyvä ihminen, ja jos minä hallitsisin Viipurin linnaa, en näkisi syytä kieltää vanhalta naiselta hänen hartainta toivomustaan. Mitä pahaa siinä olisi, jos hän saisi istua jonkun aikaa – vaikkapa valtion kustannuksella – Viipurin vanhassa linnassa ja kirjoitella henkiensä saneluja? Ehkä hänellä olisi jotain sanottavana – tai ehkä hän itse heräisi huomaamaan henkimääräyksen turhuuden. Mutta jolleivät tällaiset asiat ole järjestettävissä hyvin järjestetyssä yhteiskunnassa, – niin ehkä kohtalon näennäinen kovuus sittenkin on hänelle itselleen salapukuinen siunaus. Joka tapauksessa tunnen myötätuntoa tuota pelotonta naista kohtaan.

*

Teosofisen Seuran presidentti, Mrs. Annie Besant kirjoittaa kertomuksessaan Seuran toiminnasta vuonna 1921 Suomesta seuraavaa:

Kauan kestäneet vaikeudet Suomessa veivät, niinkuin viime vuonna kerroimme, eroon veljemme Pekka Ervastin johdon alla; alkusyy oli siinä kansallisessa puoluehengessä, joka panee vähemmän painoa yleismaailmalliselle teosofialle kuin sille lisälle, minkä suomalaisuus voi antaa mystiikalle. Yksityiskohdat koskevat ainoastaan Suomea; mutta läksynä tuosta kaikesta on: „älkää spesialisoiko itseänne siihen määrään, että kadotatte näkyvistä yleismaailmallisen ja siten eroitatte itsenne siitä.“

Lukiessani Mrs. Besantin sanat tunsin itseni spesialisoiduksi täydelliseksi kysymysmerkiksi.

(Ruusu-Risti, maaliskuu 1922 s 65-70)